

Návrh znaku a vlajky

pro obec

KOVÁŇ

---

autor:

Mgr. Jan Tejkal

Jan.Tejkal@seznam.cz

<http://heraldika.webnode.cz>

Právo na znak a vlajku:

Zákon o obcích (obecní zřízení) v paragrafu § 34a stanoví, že:

(1) Obce mohou mít znak a vlajku obce.

(2) Předseda Poslanecké sněmovny může obci, která nemá znak nebo vlajku obce, na její žádost znak nebo vlajku obce udělit. Předseda Poslanecké sněmovny může na žádost obce změnit znak nebo vlajku obce.

(3) Obce a jimi zřízené nebo založené organizační složky a právnické osoby mohou užívat znak a vlajku obce. Jiné subjekty mohou užívat znak obce jen s jejím souhlasem. K užívání vlajky obce není nutný její souhlas.

Právo užívat obecní symboly uděluje předseda Poslanecké sněmovny na základě doporučení Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu.

Žádosti o udělení symbolů obce projednává Podvýbor pro heraldiku a vexilologii, který je součástí Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu, jenž vyslovuje souhlas s návrhy znaků a vlajek obcí.

Evidenci žádostí o udělení obecních symbolů vede Podvýbor pro heraldiku, který současně publikuje informace o nových obecních symbolech České republiky v systému REKOS (Registr komunálních symbolů).

Tvorba nových obecních symbolů:

Znak a vlajka musí respektovat soubor více či méně pevně stanovených heraldických a vexilologických zásad a musí rovněž vykazovat zřetelný významový vztah k lokalitě, kterou reprezentují.

Mezi relevantní tématické okruhy pro tvorbu znaku patří například konstituce tzv. mluvícího znamení (vyjádření názvu obce), reflexe historické pečetní či razítkové symboliky obce, vyjádření patrona obce, odkaz na význačné události nebo pověsti a mýty v dějinách obce, připomenutí erbovních motivů někdejších feudálních majitelů obce či panství, poukaz na specifické historické či současné řemeslné a jiné pracovní aktivity obyvatel obce, nebo vykreslení určitého relevantního přírodního motivu krajiny, do níž je obec zasazena.

Vlajka obce by měla odpovídat podobě či symbolice znaku obce. Jednou z možností je konstituce geometricky koncipované vlajky ve formě kombinace horizontálních či vertikálních pruhů a případně dalších geometrických obrazců, barevně odvozených ze znakových tinktur a doplněných fakultativně o některé relevantní znakové figury pro zdůraznění neopakovatelnosti každé vlajky. Často - a zejména u lokalit bez městského statutu, kde vzniká vlajka současně se znakem - se přistupuje rovněž k tzv. opakování znaku, což znamená, že vlajka obce má stejnou či velmi podobnou figurální kompozici jako obecní znak.

Znak obce:

Obec Kovář tvořila před i po konstituci obecního zřízení společnou katastrální obec se třemi částmi, jimiž byly kromě Kovář také Krásná Ves a Spikaly.

Ve společných Indikačních skicách Stablního katastru z roku 1842 jsou doloženy otisky dvou pečeti, z nichž jedna je vrchnostenská, tzn. panství Sovínky v majetku arcibiskupského semináře v Praze, zatímco druhá by mohla být obecní, avšak otisk této případné obecní pečeti je natolik setřený, že jeho obsah nelze rozeznat, takže z tohoto pramene nelze při tvorbě znaku obce vyjít.

V Eichlerově topografické sbírce otisk obecní pečeti chybí, doloženy jsou pouze farní pečeť kostela sv. Františka Serafinského čili sv. Františka z Assisi s vyobrazením světce s rozevřenou knihou, křížem a zřetelnými stigmaty a pečeť evangelické církve s obrazem Božího oka nad křížem, kotvou, knihou a kalichem.

V 16. století se Kovář uvádí jako městečko, avšak znak městečka není doložen a heraldická literatura eviduje Kovář jako historické městečko bez znaku.

Návrh znaku obce tak vychází z doloženého erbu vladyků z Kovář, tzn. že dominantní erbovní figurou je obecná figura (čelistmi nahoru obrácených) kamenických kleští. Tato figura byla českým historikem Augustem Sedláčkem interpretována původně jako dva vztyčené zkřížení hadi, avšak vyobrazení erbu "Cowayn" v erbovní galerii na hradě Lauf, jakož i vyobrazení erbu Elišky z Kovář v Dobrovici dokládají, že se jedná o kamenické kleště (tzv. krempey), což lze odvodit ostatně i ze Sedláčkem popsaných a vyobrazených sfragistických zdrojů, tzn. otisků pečeti s erbem vladyků z Kovář.

Při vědomí heraldické zásady, že dva různí nositelé nemají mít stejný znak, je erbovní figura kamenických kleští v návrhu znaku obce doplněna pro odlišení dalšími figurami:

-Heroldská figura polcení štítu připomíná počtem znakových polí někdejší existenci dvou tvrzí v Kováni a jakožto stylizované vyjádření rozevřené knihy také kostel sv. Františka Serafinského (který je zobrazen mj. s rozevřenou knihou na kostelní pečeti) a osobnost českého vlasteneckého kněze, básníka, spisovatele a překladatele, Karla Aloise Vinařického, který v Kováni pobýval jako farář od roku 1833.

-Tři červené kotouče (jakožto heroldské vyjádření stigmat) a letící ptáček představují atributy sv. Františka Serafinského (čili sv. Františka z Assisi), přičemž počet tří kotoučů odpovídá počtu tří vsí tvořících společnou historickou obec složenou z někdejšího městečka Kovář a vsí Krásná Ves a Spikaly.

-Heroldská figura nahoře cimbuřového lemu podtrhuje symboliku někdejších tvrzí vladického rodu z Kovář a připomíná, že Kovář se v 16. století uvádí jako městečko.

-Znakové tinktury – tzn. barvy a tzv. kovy znakových figur jsou odvozeny především z erbu vladyků z Kovář, jenž kombinuje černou barvu erbovní figury se stříbrným

štítem. Tyto dvě základní erbovní tinktury jsou pak variantně doplněny zelenou barvou vyjadřující venkov či pivovar Podkováň, modrou barvou odkazující na Strenický potok a kapli sv. Jana Nepomuckého a červenou barvou znázorňující stigmata sv. Františka Serafinského.

Heraldická pravidla o barvách a kovech:

Při realizaci návrhu znaku lze postupovat tak, že se jednotlivé varianty návrhu znaku od sebe liší kromě kompozičního řešení také v barevném provedení.

Pokud jde o zvolení barev znaku v obecné rovině, existuje v heraldickém tvarosloví pravidlo o nemožnosti pokládání barvy na barvu a kovu na kov.

V klasické komunální heraldice českých zemí hovoříme o šesti základních tinkturách, k nimž posléze přibýly další doplňkové tinktury, kupříkladu tzv. přirozené barvy. Dvě z oněch základních tinktur jsou tzv. kovy - zlatá neboli žlutá a stříbrná neboli bílá, zatímco ostatní - červená, modrá, zelená a černá - patří do kategorie barev.

Je tedy možno volit buď kovový štít (resp. kovové pole štítu) a barevné figury, či opačně barevný štít (resp. barevné pole štítu) a figury kovové.

V obou případech je přitom vhodné zachovat co nejmenší možný počet tinktur.

Blason neboli popis variant návrhu znaku obce:

Varianta 1:

„Ve stříbrno-černě polceném štítě kamenické kleště opačných barev.“

Varianta 2:

„Ve stříbrno-modře polceném štítě černo-stříbrně polcené kamenické kleště.“

Varianta 3:

„Ve stříbrno-zeleně polceném štítě černo-stříbrně polcené kamenické kleště.“

Varianta 4:

„Ve stříbrném štítě černé kamenické kleště provázené nahoře letícím ptákem a dole a po stranách po jednom kotouči, vše červené.“

Varianta 5:

„Ve stříbrném štítě černé kamenické kleště provázené nahoře zeleným letícím ptákem a dole a po stranách po jednom červeném kotouči.“

Varianta 6:

„Ve stříbrném štítě s modrým, nahoře cimbuřovým lemem černé kamenické kleště.“

Varianta 7:

„Ve stříbrném štítě se zeleným, nahoře cimbuřovým lemem černé kamenické kleště.“

Vlajka obce:

Při tvorbě návrhu obecní vlajky platí, že námět nebo podoba vlajky koresponduje s figurálním obsahem či podobou návrhu znaku. Tuto zásadu lze realizovat ve třech základních intencích:

I-Přistoupením k tzv. opakování znaku (ať již k tzv. doslovnému či tzv.částečnému opakování znaku), což znamená, že se v listu vlajky objeví zcela totožné figury ve stejné či obdobné kompozici jako ve znakovém štítu.

II-Zjednodušením znakových figur do geometrické kombinace pruhů s totožnými barvami.

III-Vzhledem ke konkrétnímu případu vyváženou kombinací postupů I. a II..

Návrh vlajky pro obec Kovář je přitom koncipován takto:

Varianty 1,2,3 = Opakování znaku s posunutím svislé dělicí linky do třetiny délky listu.

Varianty 4,5 = Doslovné opakování znakových figur.

Varianty 6,7 = Kombinace opakování hlavní znakové figury kamenických kleští s modifikací figury lemu do podoby vlajčího pole listu vlajky.

Popis variant návrhu vlajky obce:

Varianta 1:

„Černý list s bílým třetinovým žerďovým pruhem. Na dělicí lince kamenické kleště opačných barev. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 2:

„Modrý list s bílým třetinovým žerďovým pruhem. Na dělicí lince černo-bíle svisle dělené kamenické kleště. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 3:

„Zelený list s bílým třetinovým žerďovým pruhem. Na dělicí lince černo-bíle svisle dělené kamenické kleště. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 4:

„V bílém listu černé kamenické kleště provázené nahoře letícím ptákem a dole a po stranách po jednom kotouči, vše červené. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 5:

„V bílém listu černé kamenické kleště provázené nahoře zeleným letícím ptákem a dole a po stranách po jednom červeném kotouči. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 6:

„List tvoří bílá žerďová a modrá vlajčí část. V bílé části černé kamenické kleště. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 7:

„List tvoří bílá žerďová a zelená vlající část. V bílé části černé kamenické kleště. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Vyjádření k návrhu znaku a vlajky:

K variantám návrhu znaku a vlajky obce je přiloženo vyjádření PhDr. Karla Müllera, ředitele Zemského archivu v Opavě, člena expertní skupiny Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a garanta správnosti návrhů. Z tohoto vyjádření vyplývá, že všechny varianty návrhu vycházejí z obecných zásad heraldické a vexilologické tvorby a mohou být tedy předloženy Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky s žádostí o schválení a doporučení Předsedovi PS P ČR znak a vlajku obci udělit.

PhDr. Karel Müller ve svém vyjádření uvádí následující:

„Všechny návrhy zpracované Mgr. Janem Tejkalem odpovídají zásadám heraldické a vexilologické tvorby a mohou být předloženy podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny P ČR k projednání.

Autor zvolil za dominantní symboliku znamení kamenických kleští, převzatých z erbu vladýků z Kováně, variantně tuto esteticky silnou figuru doplnil o vyjádření zdejších tvrzí a zasvěcení místního kostela.

Osobně se mi nejvíce zamlouvají varianty č. 1 – 3, případně č. 6 – 7.“

Osobní pohled autora upřednostňuje barevně nejjednodušší variantu 1.

Záleží ovšem především na zástupcích obce, kterou z předložených variant zvolí. Podmínkou je heraldická a vexilologická správnost, kterou - jak dokládá přiložené vyjádření - splňují všechny předložené varianty návrhu.

Poznámky k zásadám heraldické a vexilologické tvorby:

V současné právní terminologii figuruje jako primární pojem „vlajka“. Ve vexilologické terminologii se pak hovoří o vlajce, nebo o praporu dle způsobu užití. V rámci tohoto textu užíváme právně závazný pojem „vlajka“.

Poměr stran listu vlajky je dle metodického pokynu Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky shodný s poměrem stran státní vlajky České republiky – tj. 2:3.

Na list vlajky nelze položit znakový štít – vlajka musí být svébytným symbolem, nikoliv jen podkladem pro znak. Rub a líc vlajkového listu musí být totožný.

Barvy vlajky musí vycházet z barev znaku obce, mohou se omezit na základní, za které se považují především barvy štítu nebo jeho polí a barvy hlavních figur.

Na vlajce mohou být použity jen figury ze znaku či jejich deriváty. Figury, nevyskytující se ve znaku není možné použít. Na vlajku není nutné přenést všechny figury ze znaku.

Tzv. heraldickou vlajku (převod obsahu štítu na list vlajky) je možné vytvořit jen v případě jednoduchého a výrazného znaku.

Vlajkový list musí být jednoznačně slovně popsatelný vexilologickou terminologií tak, aby mohl být zhotoven bez grafické předlohy.

Pojmy „zlatá“ a „stříbrná“ (tinktura) u znaku nahrazují u vlajky pojmy „žlutá“ a „bílá“ (barva).

V heraldice se pravá a levá strana popisují z pohledu štítonoše. Z pohledu pozorovatele je tedy heraldicky pravá strana vlevo a heraldicky levá strana vpravo. Neudává-li se v blasonu orientace figury, má se za to, že je orientována doprava.

U heraldických tinktur – to znamená barev a kovů – se neudávají odstíny. Při konkrétním zobrazení platí obecné pravidlo o vhodnosti tmavších a sytějších odstínů. Odstíny ve výtvarném řešení návrhu symbolů obce proto nejsou zcela závazné a lze je upravovat.

Heraldika počítá s vysokou mírou stylizace zobrazených znakových figur. Figura by měla být jasně rozpoznatelná, což ovšem neznamena, že má být zobrazena realisticky – může být například proporčně upravená tak, aby co nejvíce vyplňovala prostor znakového štítu, nebo mohou být její jednotlivé komponenty zobrazeny v upravených proporcích v závislosti na celkové kompozici znaku.

Primární je v heraldice blason neboli slovní popis a sekundární kresebná podoba neboli vizualizace blasonu, což znamená, že stejný znak může mít několik výtvarných podob (i současně užívaných).

---

dne 14.2.2021, Mgr. Jan Tejkal

Přílohy:

1. Výtvarná realizace variant návrhu znaku a vlajky obce
2. Reprodukce textových a obrazových podkladů
3. Kladné vyjádření člena expertní skupiny Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky